

מסורת הש"ס

^[א] נזכר כא. ב"ק לו: ערכין כג:; ז' שביעית פ"י מ"ד; א' יבמות ז'; ד' וְשֶׁנֶס וְקִדּוּשֵׁן מנא; ס' יבמות ז': ק'. לקמן עג. ב"ב מח: תשובות ג, ו' ונדרים כד; ו' וקידושין ד'; ד' א' (בכריתות ה.); טו' נזב: ד"ה ורב נחמן].

סמל של מוסד רש"י

מוסף רש"י

כי רובכלא. כסותר זה שמונה מעשיו (וערכין כג.) או: כי רובכלא דמחזר על העיירות כפרגמטיה שלו והולך ומזכיר ומסיר יום לי מוטטין וסוכות וקשרות, ה"נ לחשיב ולחיל (נזיר כא.), בטלו מבוטל. בעל שאלה גט לנאשו וקדש וכל אלהל או ששאל לה שלח ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא, הרי זה בטל, ומתן בראשונה היה עושה בית דין בתוקף אחר ומבטלו ולא היה מודיע לה, התקין רבנן גמליאל חוקן שלא יחיו עושין מפי תוקפן הטעל, דמינין דמבטל ולא ידעה ואינסבא ונתיב ממוזרים, ונעלה מני בטלו לגט לפני בית דין בתוקף אחר, חלף תקנת ר' גמליאל, מבטל (יבמות ז'). מזה כח ב"ד יפה. שהקטין שלא לעשות כן (שם), כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש. תולה בדעת חכמים, דהא כדת משה וישראל קאמר (שם) כל המקדש אשה על דעת שהניגו חכמי ישראל בשראל לא ממשא, שהיו קיימין קידושין לפי דברי חכמים ויהיו בטלים לפי גיטין דברי חכמים על ידי גיטין שהכשירו חכמים (ובתובות ז') ואפקעיניהו רבנן. על ידי גט זה, לקידושין מיניה. ושיחיו למעוה דקידושין מתנה למפרע, דהפקד דין הפקר (יבמות ז') כשיא גט כזה לחייהם (בתובות ז'). ותינה. למימר אפקעתא דקדיש בכספא. דמינא גט זה עוקר הקדושין וטועה מעות מתנה מעיקרן (שם ובע"ז י' יבמות שם) או: דהפקד בית דין הפקר בגט ממון ולאילו קדישה בגט ויתבתם דמינא, דלא הוו קדושין (רשב"ם ב"ב מח:). קדיש בביאריא מאי איבא למימר. שגלמא על ידי גט כזה, אע"פ שהקדושין קיימים עד עכשיו, גורמא דהמוז הוא שגגט סורטו ומחרי אסוריו מנאן ולהנה, אבל זה שא"ט גט מן התורה ואחרי ממשדיו מפי דעתו של זה שקדישה על דעת חכמים ופוטילו על פי חכמים, לר"ך אהי לומר שמעיקרן לא יחו קידושין, ואי קדיש צביאה ונאח, הוי קידושין למפרע מה תהא על צביאה (בתובות ג') מאי אפקעתא איכא למימר, האי קדיש כספא, קדישו כסף דרבנן, קדיש צביאה דקידושין דמלאווייתא נינהו מאי איכא למימר, וטעות גדול הוא ביה, דקידוש' כסף דאורייתא נינהו ומגורה שזי דקדישה קדשה משדה עפרין גמר לה בתקנת קדושין (ז'), וב"ש כסתי נאמרה וכל י"ג מדות, ואי קדוש' כסף מדרבנן מי קטלינן נפשא עליה, דבעל ארוסה בתקלה, ועד מאי שטיא דשני שזיה רבנן כו', הא קשאל ליה היכי מנא רבנן לאפקעי' מדי דאורייתא, ומשני ליה שזיה רבנן, הא נמי אפקעתא אי (יבמות ז' ובע"ז י' בתובות א')

וסוף סוף כי קא משנין שזיהו רבנן לבעילתו בעילת זונה, על כרחך לר"ך אהי לפרש כמו שפירשמי, שהקדושין נעקרין ומעיקרין ולא מכאן ולהנה, והמפרש לומר שזיהו רבנן לכל מקדיש צביאה בעילת זונה, טעות גמור הוא, ובה לנציר אשת איש המתקדשת צביאה צלל גט מן הטעם הזה, ולא מיניו זאת כהנחמול (בתובות א').

השולח פרק רביעי גימין

פלוגי ופלוגי. תרי משמע וקרי להו דיינים: **רוכל**. מוכר לרורות של

בשמים: **חוסמין למטה**. גבי פרוצבול תנן לה במסכת שביעית (פ"י מ"ד):

למה לי למימני דיינים או עדים. פשיטא דסגי בהני או בהני וליתני

עדים והוא הדין אי חתמי דיינין: **צלשון דיינים**. כגון זי דינא

הוינא ואתא פלוגי ואמר לנא מוסרני

לכס פלוגי ופלוגי כו': **וחסמי עדים**.

צלשון עדות כגון איש פלוגי עד:

ול"ש כחוז צלשון עדות. כגון דוכרן

סהדומא דהוה צאנפנא כו' וחתמי

למטה אני פלוגי דיין: ה"ג ול"ש **כחוז**

צלשון עדים וחסמי דיינים ול"ש כחוז

צלשון דיינים וחסמי עדים: תקנת

ממוזרים. כלומר שלא יהו ממוזרים

בישראל: **בפני שנים**. היה מבטלו

קודם תקנה: ה"ג ובי פרי לית

לכו קלא ולא ידעה דבעליה ואולה

ומינסבא: תקנת עגונות הוא לאיכא.

דארכיניה לילך אחריי או לשלוש שלח

והוא לא יטרח בכל אלה בשביל

לעגנה: בטלו. לאחר תקנת ר"ג

בפני צ"ד: מבוטל דאף ע"ג דעבר

אתקנתא בטל שליחותא: להוסיף על

תנאו. אס היה צו שזם תנאי: **מה**

כח צ"ד. של תקנת ר"ג יפה אס

דבריהן בטלים ע"י זה: דמלאווייתא

בטל גיטא. שהרי לא צל לידע

וזה ביטל את השליח מהיות שלוחו

לגירושין: אדעתא דרבנן מקדש.

להיות קדושין חלין כדת משה

וישראל שהניגו חכמי ישראל והרי

הם אמרו שיפקיעו כל קדושין

שבישרא על ידי גט כזה הילכך

פקעי שעל מנת כן קדישה: סינא

דקדיש בכספא. איכא למימר

אפקעיניהו לקידושין בגט דדבריהן

ואמרו ליהוי מעות למפרע מתנה

וממילא פקעו שהרי כשקידש ע"מ

כן קדיש: קדיש צביאה. דקיימא לן

בקידושין (דף ד:) מני יקח איש

אשה ובעלה¹ דאשה מתקדשת נמי

צביאה: מאי. אפקעתא איכא למימר

בהא צביאה: שזיה רבנן. להיהא

צביאה למפרע ע"י גט זה: צעילא

זנות. דאפקעו שס קידושין מיניה

ויש בהן כח לכך שהרי כשקידש על

מנהג חוק דחם קידש כך אני מפרש בכל מקום מלצי. ומרבומי קבלתי

כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש דקדושי כסף דרבנן דלא כמיז

בהדיא אלא גמרין קדשה קדשה עפרין² והיינו דקפריך מינה

דקדיש בכספא קדיש צביאה דכמיז בהדיא (דברים כד) כי יקח

איש אשה ובעלה מאי איכא למימר היאך יכלו לעקור דבר מן התורה

ומשני שזיה רבנן לבעילתו בעילת זנות של כל מקדש צביאה כדאמר

התם (קידושין דף יב:) רב מנגיד אמאן דמקדש צביאה משזס

פריאותא. ותשובות קשות יש בדבר חדא דגזירה שזי גופה תורה

היא שהרי לא למדו נסקלין³ אלא בגזירה שזי ויותר שהוא בכרת

מגזירה שזי למדנו ונערה המאורסה נהרגת בקדושי כסף ואי דרבנן

מי מיקטלא ועוד דקמשני שזיה רבנן לבעילתו בעילת זנות היכי

מנא לשזיה בעילת זנות ונא דאורייתא היא וכי אמרן דרב מנגיד אמאן

דמקדש צביאה קידושין מיהא לא בטלי אלא הא היא דאורייתא והא

דאית דרבנן כח לבטל מפני שבשעת קידושין תלה בדעתם לקדש

כדת שהניגו חכמים בישראל: אמר לעשרה כסוז גט לאשסי.

וקיימא לן (לקמן דף סו:) כל כמה דלא אמר כולכס אחד כותב

ושנים חותמין: יכול לבטל. מותר לבטל ולומר לשנים מהם אל

בתתבוהו ואין זה לעקור תקנת רבן גמליאל: אינו יכול. שאף זו

מן התקנה ואס בטלו אינו מבוטל דאס כן מה כח בית דין יפה:

לא

מ"מ יכול לבטל בפני צ' זה שלא בפני זה ואי⁴ בטלה כולה אפילו רבי

לרב ששת או בפני שנים ביחד לרב נחמן הוא דמבוטל אי"ג אע"ג דביטלו בצ"ד אומר [רבין] דמבוטל היינו משזס דהתם לויכא למיחש כולי

האי לממוזרות שאס יודע לשליח קודם הנתינה לא יתננו לה או לאשה קודם שתנשא לא תנשא אבל כאן אפי' כשידעו כולם וגם האשה

שביטל הבעל מקאת מן העשרה פעמים יטעו ויהיו סבורים שאחרים לא נתצטלו ותנשא ע"י גיטה ולכך אס היה סובר בטלה כולה היה

מודה¹⁰ דאינו מבוטל ולפ"ז אחי שפיר מה שמסתפק הש"ס הי כרבי והי כרשב"ג אפילו למאי דמוקמינן פלוגמיהו בעדות שבטלה מקצתה

דאפי' קי"ל כרבי דביטלו מבוטל בזה שלא בפני זה מצי שפיר לפסוק כרשב"ג דאינו מבוטל דאפילו רבי¹⁰ אי הוה סבר בטלה כולה הוה

מודה באומר לעשרה¹¹ שאינו מבוטל אבל מתוך פירוש הקונטרס משמע דלרשב"ג דבעולה כולה אף זה מתקנת רבן גמליאל ועל כרחך למ"ד

השולח פרק רביעי גימין

לא

לא שנא כתוב בלשון דיינים וחתימי עדים. כמו שכתוב בפרוצבול

זי דינא הוינא אלא פלוגי בר פלוגי וזוכרין שס הדיינים בתוך

המורף ולמטה חותמים עדים להעיד על הפרוצבול שהוא אמת וקמשמע

לן דחשיב פרוצבול אע"פ שלא חתמו צו הדיינים עצמם לא שנא כתוב

צלשון עדים שאין דיינין מזכרים בתוך

המורף של פרוצבול דכמיז ביה הכי

זי דינא הוינא ואתא פלוגי ואמר

לנא מוסרני לכס כל חוז שיס לי

ביד פלוגי ופלוגי ופלוגי עדים וחתומים פ"י צענין

למטה הדיינים ובקונטרס פ"י צענין

אחר: **ובי תרי לית אהו קלא**.

וא"ת ולתקנו שיצטל בפני ג' וי"ל

מפני תקנת עגונות^א: ובי תלתא

אית אהו קלא. ואע"ג דמלוה על

פה לא גבי ממשעדי אפילו הלוויהו

בפני כמה עדים^ב היינו משזס דמאן

דזיף צלננא זיף כדאמרין בחוקת

הצמים (צ"צ דף מג.) ואין רגילות

להודות לבני אדם אלא כופר לכל

השואלים ממנו^ג והא דלומר הכא דזי

תרי לית להו קלא וגזי מוכר שדהו

בעדים אמרין בחוקת הצמים

(שס דף מא:). דגוצה מנכסים

משועבדים^ד הכא צענין גילוי מילתא

טפי^ה: **וישמעה** וידעה וראא

מינסבא ותקנת עגונות הוא דאבא.

אע"ג דבדין לא מינסבא חשיב עגון

דהכי נמי אמרין צפ' כל הגט (לעיל)

למדינת הים ולא משכח ספרא שזיך

לה ואולי ומיעגנה ויתבה:

ב"ד במקדש אדעתא דרבנן מקדש.

ולכך אומר בשעת קידושין כדת

משה וישראל:

ואפקעיניהו רבנן דקידושין

מיניה. הקשה

ה"ר שמואל אס כן יחפה על צת

אחותו וכשיצאו עדים שזינתה ישלח

לה גט¹ ויבטל שלא בפני שליח ופקעי

קדושין ונמצא שהיא² פנויה ואומר

ר"י דלא קשה דלין לחוש אלא

כשמחפה עליה שלא כדיו³ אבל הכא

כדיו מחפה ומן התורה פטורה ועוד

הקשה רבי' שמואל דהכי מחייבין

לעולם מיתה אשת איש שזינתה והא התראת ספק היא דמאז ישלח

לה גט ויבטלנו ועוד יכולין ממוזרים ליטער ואומר ר"ת דכי האי

גוונא לא הוי התראת ספק דאולינן בתר רוצא ורוצ אין מגרשין

נשותיהן וכשולשין גט אין מצטלין ועוד דלוקמינן אחוקתה שהיא

עכשיו נשואה * דאס לא כן נזיר שהיה שזמה יין או ממונה למתים

אמאי לוקה דאס אמרו לו אל תשמה אל תשמה חייב על כל אחת

ואחת (מז דף מג.) והא התראת ספק היא שמה ישאל על נזירותו⁴

ומה שהקשה אס כן יחפה על צת אחותו ויכולין ממוזרי ליטער אי

ידעינן שלכך מתכוין לא מפקעינן קדושין מיניה דלתקנה עזר חכמים

ולא לתקלה שמתוך כך יחיו צנות ישראל פרוצות צעירות אבל אס

ברור לנו שלא נתכוין לכך⁵ לא חיישין אס יכולים ליטער:

רבי' סבר עדות שבטלה מקצתה לא בשלה בראה. וא"ת מנא ליה

להש"ס דסבר לא בטלה כולה ויכול לבטל היינו אפי' לתתחילה

דלמא סבר בטלה כולה ואפילו הכי יכול לבטל דזיעבד דהא לעיל

אית ליה בטלו מבוטל דמלשון יכול לא מצי למידק שהיא מותר לבטל

לכתחילה כדמוכח בפרק הזהב (צ"מ דף מט.) דלומר האומר לחצירו

מתנה אני נותן לך יכול לחזור צו ופריך יכול פשיטא אלא אימא

מותר לחזור צו וי"ל דמשמע ליה מילתא^א דרבי דיכול לבטל אפי'

בפני אחד^ב אע"ג דאין דבר שצערור פחות משנים כיון שלשליח

עצמו אומר שהוא מבטלו הוא מבוטל אי"ג אפי' לא מהני צלל שנים

מודה דאינו מבוטל אפילו דזיעבד כדפרישי' (לעיל)¹ דדוקא בפני ג'

לרב ששת או בפני שנים ביחד לרב נחמן הוא דמבוטל אי"ג אע"ג דביטלו בצ"ד אומר [רבין] דמבוטל היינו משזס דהתם לויכא למיחש כולי

האי לממוזרות שאס יודע לשליח קודם הנתינה לא יתננו לה או לאשה קודם שתנשא לא תנשא אבל כאן אפי' כשידעו כולם וגם האשה

שביטל הבעל מקאת מן העשרה פעמים יטעו ויהיו סבורים שאחרים לא נתצטלו ותנשא ע"י גיטה ולכך אס היה סובר בטלה כולה היה

מודה¹⁰ דאינו מבוטל ולפ"ז אחי שפיר מה שמסתפק הש"ס הי כרבי והי כרשב"ג אפילו למאי דמוקמינן פלוגמיהו בעדות שבטלה מקצתה

דאפי' קי"ל כרבי דביטלו מבוטל בזה שלא בפני זה מצי שפיר לפסוק כרשב"ג דאינו מבוטל דאפילו רבי¹⁰ אי הוה סבר בטלה כולה הוה

מודה באומר לעשרה¹¹ שאינו מבוטל אבל מתוך פירוש הקונטרס משמע דלרשב"ג דבעולה כולה אף זה מתקנת רבן גמליאל ועל כרחך למ"ד

מפני

בטלה כולה דרבי סבר עדות

שבטלה מקצתה

שטלה

עין משפט

נר מצוה

יג א מ"י פ"ט מהלכות שמעיה הלכה יח סגג לאון רעא ונשו"ע חו"מ סי' סו סעי' יט כאל:

יד ב מ"י פ"ו מהל' גירושין הלט"ז סגג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' ס:

נז ג ד מ"י שס הל"ח טוש"ע שס סעי' סא:

סמל של מוסד הש"ס

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואפקעיניהו ובי' דאלי"ב נזיר. ע' שנת ד' ד ע"א תוס' ד"ה קודם ומכות דף טו ע"צ תוס' ד"ה במאי קמישני:

סמל של מוסד תוספות

מוסף תוספות

א. דאית לי נמי לרי יוחנן תקנת עגונות, אלא כיון דס"ל בפני שנים אין תקנת ממוזרים יש כאן, תוס' ה"ל"ש.
ב. וטעמא משום דלית לי' קלא, רש"י, ג. משום דלא ליתלולו נכסיה, תוס' ה"ל"ש, ואף המלוה אינו חורש לפירם דסבר לא מוזבין, ואי מוזבין, איהו טרח ופרע.
רש"י, ד. לומר דרשנים יש להם קול, רש"י, ה. משום תקנת ממוזין ובעינן קלא סגי, רש"י, ו. ע"י שליח.
רש"י, ז. תנאן ה"ל"ש תנאן: שהיה, ו. כההיא דזמן (לעיל יז): שלא יאמר הוא שכבר נתגרשה והיא לא נתגרשה עד עתה, רש"י, ט. אי", בחר השתא אולינן והשתא מיהא נזיר הוא, רש"י, י. ומתוך כך אתרמי דנשטרו ממוזין רידה או שזנתה ונצלה בכך, רש"י, יא. לישנא דמילתא, תוס' ה"ל"ש, יב. ואין עמו לא אחד מחביריו ולא אדם אחר, תוס' ה"ל"ש, יג. הוה סבר, תוס' ה"ל"ש, יד. דביטול בפני אחד אין לו קול כלל, ידע כאן לא קאמר רבי דבטלו מבוטל אלא, תוס' ה"ל"ש, טו. אפי' בדיעבד, תוס' ה"ל"ש, טז. דאית לי' מ"ל לית להו קלא ולא שמעה ואולה ומינסבא ואיכא תקנת ממוזרים, וי"ל אמר מפני תקון עגונות סבר לה כרב ששת דאמר בפני ג' ובג' אית להו קלא ושמעה וידעה ולא מינסבא ומיעגנה ויתבה, וק"ל ר"ל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן: ת"ר בטלו מבוטל דברי רבי רשב"ג אומר אינו יכול לבטלו ולא להוסיף על תנאו ונאוי א"כ מה כח ב"ד יפה פ"י אם בטלו לאחר תקון ר"ג בפני עדים שלא בפני השליח ויוחנן קדושין (ז'), וב"ש כסתי נאמרה וכל י"ג מדות, ואי קדוש' כסף מדרבנן מי קטלינן נפשא עליה, דבעל ארוסה בתקלה, ועד מאי שטיא דשני